

Sahabat

Indonesiens Vänner No: 2-2008

Ordföranden har ordet

Dags för sommaruppehåll i SIS kalendarium. En nyhet i vårens program var den indonesiska lekgruppen, en aktivitet som kommer fortsätta efter sommaren. Annars blir startpunkten för höstens arrangemang mingelkvällen med keroncong-musik i slutet av augusti. Till dess önskar vi i styrelsen alla SIS-medlemmar en riktigt skön sommar!

Ulf Schubert

I detta nummer

Visit Indonesia Year - fler turister?	1
En dag i kolonialarmén	2-3
Gunung Gede-Pangrango: unik nationalpark nära Jakarta	2-3
Lättlagat: Bakso - Indonesisk köttbullsoppa	3
Carel Pattyranie; en av SIS grundare	4
Humor	4
Playgroup	4
Inbjudningar och annonser	4

Ordförande/ansvarig utgivare
Ulf Schubert
(Ulf.Schubert@mideye.com)

Redaktör & layout
Nada Danielsson
Redaktion
Staffan Danielsson, Tess Beek-
Emanuelsson,
Hans & Nina Hansson (Malmö)
Linnéa Baheram, Amanda Widiyanto

Medlemsärenden:
Margaretha Pattyranie
Rålambsvägen 8A
11259 Stockholm
08-6566034
Margareta_ap@yahoo.se

SIS
Svenska-Indonesiska Sällskapet
www.svenskindonesiskasallskapet.org
Postgiro 4339734-8

Visit Indonesia Year - fler turister?

Indonesiens regering

lanserade i slutet av december 2007 en stor kampanj, *Visit Indonesia Year 2008*, för att öka turistflödet till Indonesien. Indonesiska regeringen spenderar miljontals dollar. Kampanjen innebär också att turist- och reseindustrin i Indonesien får en stärkt framtidstro.

Turistindustrin är potentiellt mycket viktig för Indonesien med många möjligheter till nya arbetstillfällen. Turismrelaterade arbeten i hotell, transportsektorn, hantverk och kultur kan skapa stor tillväxt.

Utän tvekan är Indonesien det rikaste landet i regionen pga dess natur och biologiska mångfald. Med ungefär 17 000 öar och minst 47 typer av ekosystem från isfält till savanner är rikedomerna närmast oändliga. Antalet unika växter och djur är mycket högt. Den kulturella mångfalden med flera världsarv, t.ex. Borobudur, är också en av Indonesiens starka sidor.

Men varför ses Indonesien som ett mindre attraktivt turistmål i regionen? Jämfört med Malaysia, Singapore och Thailand, har Indonesien bara 5,5 miljoner turister per år medan Malaysia har 9 miljoner och Singapore 20 miljoner! I andra årets rapport *Travel and Tourism Competitiveness 2008*, publicerad av World Economic Forum, ligger Indonesien på plats 80 av 130 länder som populära turistmål. Det är sämre än förra årets rapport där landet låg på plats 60 av 124 länder. Med tanke

på hur mycket pengar som turistindustrin genererar, är turismen en av världens största industrier, och på Indonesiens turismpotential finns det stora tillväxtpotentialer.

Problemet med dåligt utvecklad infrastruktur, säkerhet, sjukvård, låg standard på vatten och hygienanläggningar är viktiga anledningar till varför många turister tvekar att besöka Indonesien idag. Servicenivån inom turistindustrin och infrastrukturen i Indonesien måste också förbättras för att långsiktigt locka många turister.

För en lyckad turismkampanj räcker det inte att bara göra stor och dyr reklam, man måste också på ett seriöst sätt jobba med grundproblemen.

Turismen berör många samhällssektorer vilket innebär att det är viktigt att involvera alla regeringsinstitutioner och privata sektorer som jobbar med grundläggande infrastruktur och public service, inklusive de myndigheter som reglerar migration, transporter, hotell och säkerhet.

Text: Nada Danielsson, nada@combem.se
Foto: Buwalda

En dag i kolonialarmén

När de första solstrålarna skymtar vid horisonten förkunnar böneutroparen den nya dagens inbrott och byn vaknar långsamt ur sömnen. Så börjar dagen den 28 februari 1935 i en av kolonialarméns utposter i Atjeh på Sumatra. Klockan sex hörs en trumpetsignal från militärförläggningen, som manar trupperna till att äta frukost. Efter frukosten måste kvinnor och barn lämna förläggningen, där de under natten sovit tillsammans med familjefäderna. Det finns inga egentliga sängar, utan en träskiva läggs på två bockar och kan användas både som bord och sovplats. Under detta bord sover barnen och det utrymme kallas *kolong*. Soldaternas barn kallas därför *anak kolong*. Varje familjs utrymme omges av så kallade sedlighetsgardiner, vilka visserligen skyddar mot insyn, men inte dämpar ljud.

Garnisonen i byn består av tre troppar om vardera ca 18 man. Chef är en holländsk löjtnant Smit, vilken även är civil områdesadministratör. Hans ställföreträdare är en *onderluitnant*, det vill säga en underofficer, som tjänstgör i officersbefattning. Denne heter Bakkers; en *indo*, det vill säga en i Indonesien född holländare. En *indo* kan ha blandad

härkomst. Minimikravet är att en av föräldrarna antingen är etnisk europé eller *indo*. Vanligast är att båda föräldrarna är *indos* och närmast att modern är indonesiska.

Administrationen i den lilla garnisonen sköts av *sergeant-majoor* Kartodikromo. Denne har nått sin position genom tråget arbete under tolv år och kurser vid underofficersskolan, *Kaderschool*, i Magelang på mellersta Javas högland.

Löjtnant Smit kallar sina tre troppchefer till ordergivning. Första troppen leds av en ambones och den andra av en javanes. Båda är sergeanter av första klassen och för att bli detta eller befordras till högre rang krävs kunskaper i holländska språket. Tredje troppen leds av en *europées sergeant*. En *europées sergeant* är med automatik sergeant av första klassen. Ställföreträdande troppcheferna är alla inhemska sergeanter av andra klassen, som alltså inte behöver kunna holländska. Första troppen skall under morgondagen genomföra *machtvertoon* i en grannby, det vill säga demonstrera militär närvaro. Andra troppen likaså. Tredje troppen skall stanna i förläggningen för att sköta garnisonens inre tjänst och inte minst posteringens husdjur. Det lilla militära jordbruket har höns och grisar, men nötkött köps från byn. Tropparna förbereder sina uppdrag under några timmar tills en trumpetsignal förkunnar att det är dags för lunch. Nu återkommer kvinnorna och barnen till förläggningen. De har under förmiddagen vistats i kvinnoskulet där de lagat mat och bedrivit ett slags kollektivt barndaghem.

Efter lunchuppehållet ljuder en ny trumpetsignal, som innebär att kvinnor och barn på nytt skall (*fortsättning sid 3*)

Gunung Gede-Pangrango: unik nationalpark nära Jakarta

Nationalparken Gede Pangrango var en av Indonesiens fem ursprungliga nationalparker när nationalparksprogrammet skapades 1980. Men naturskyddshistorien går tillbaka mycket längre än så i området. Cibodas naturreservat bildades redan 1889 vilket gör det till en av Asiens, och världens, första naturreservat. Vid nationalparksbildningen slogs tre naturreservat ihop.

Nationalparken är drygt 15 000 ha och innefattar två vulkantoppar, Gede (2 958 m.ö.h) och Pangrango (3 019 m.ö.h) och sluttningarna runt dem. Parken ligger ca 100 km söder om Jakarta. Många Jakartabor åker upp på helgen till Puncak, och en del vandrar också in i parken via Cibodas botaniska trädgård. Kontrasten mellan Jakartas jäkt och nationalparkens lugn är mycket påtaglig. Parken är välbesökt, mer än 50 000 besökare per år.

Ett ekoturistcenter vid Bodogol utbildar allmänhet och skolor om vikten av naturvård och biologisk mångfald. Där finns även en s.k. canopy trail dvs.

en gångbro i trädtoppshöjd för att bättre kunna se djur och växter.

Nationalparken är en av Indonesiens mest välundersökta, vetenskapshistorien börjar redan i 1800-talets början och bland utforskarna finns T. Raffles och A.R. Wallace bland många andra. I dag är tyvärr kunskapen dålig om områdets tidiga historia. Bergen finns med i många gamla sundanesiska legender. Kanske fanns en stig från den gamla staden Cianjur till Bogor via Cipanas. Bergssluttningarna på lite lägre höjd har antagligen används för

skiftesjordbruk under lång tid. När teodlingen introducerades fick det snabb spridning. Redan i början av 1700-talet hade te planterats, och i mitten av 1800-talet hade odlingarna fått stor spridning.

De flesta går in i parken via Cibodas. Redan vid 05:30 bör man vara i parken om man vill uppleva morgonens kör av fåglar och gibbonapor. Sedan kan man sakta gå upp på toppen via vattenfallet. Vandringen upp på bergen är ganska krävande men värd sitt pris. Vägen upp till toppen går genom molnskogar draperade i lavar, mossor, ormbunkar, köttätande kannväxter och orkidéer. Ovan molnskogen tar alpina gräsmarker över.

Gede Pangrango forts

Här kan man få se den vackra växten Javanesisk edelweiss.

Över 250 fågelarter finns i parken, många av de mest sällsynta som t.ex. Javan hawk eagle, Javan scops owl, Chestnutbellied partridge och Volcano swiftlet. I gryning och skymning kan man höra gibbonaporna sjunga, t.ex. javan gibbon. Ca 60 trädleoparder finns i parken.

Vulkanen Pangrango räknas som inaktiv, medan Gede haft 24 mindre utbrott under 150 år. Det senaste inträffade 1957. Parken får mellan 3 och 4,2 meter nederbörd per år. Något för besökare att tänka på. Men det är tur att det regnar mycket: 20 miljoner människor får sitt vatten härifrån. För oss besökare i nationalparker finns ett

Lättagat

Bakso, indonesisk köttbullsoppa

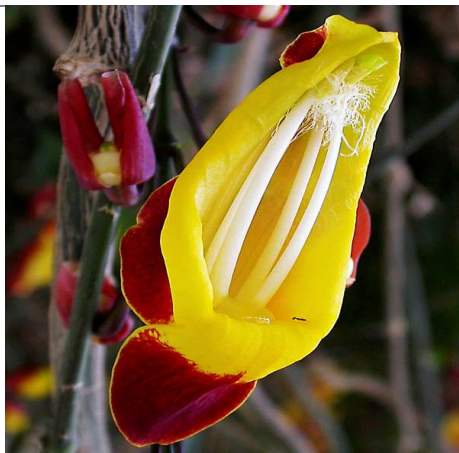

Köttbullar

1 kg finmalen köttfärs
2 st ägg
300 gr tapiocamjöl
8 klyftor vitlök
1 st rödlök
1 tsk vitpeppar
2 tsk salt

Krossa vitlök, rödlök, salt och vitpeppar i en mortel. Blanda ner kryddblandningen tillsammans med äggen och tapiocamjölet i köttfärsen. Bearbeta massan med fingrarna, tillsätt en kopp vatten och fortsätt bearbetningen tills köttfärsen känns mjuk och smidig.

Koka upp vatten i en kastrull och börja rulla små köttbullar.

gott råd: Ta inte med något utom bilder och lämna inget utom fotspår.

Text och bild: Staffan Danielsson,
Staffan.Danielsson@sssk.se

En dag i ... forts

lämna förläggningen. Löjtnant Smit beger sig ut på byn för dagens samtal med byäldsten. Idag tänker han be om folk för att snygga upp tennisbanan och fotbollsplanen innan majoren kommer på visit. Under eftermiddagen fortsätter förberedelserna för morgondagens patrullupdrag. Utöver ett fåtal straffångar som tjänstgör som bärare, har lokala bärare rekryterats på platsen och från kringligande byar. De bär sina bördor med ett ok.

Straffångarna behandlas som vanliga soldater med det viktiga undantaget att de normalt inte bär vapen. Om de hamnar i strid, kan de dock ta vapen från fallna soldater och delta i försvaret. För betydelsefulla insatser kan fångarna benådas och frigges. Soldaterna är beväpnade med karbin och *kelewang*, det vill säga ett kort indonesiskt svärd.

Efter ytterligare en hornsignal återkommer familjerna för att äta middag med soldaterna. Lunchen hade som vanligt bestått av soppa, men nu är det dags för dagens rismåltid. Soldaternas kokkärl består av tre delar. En skål för ris, en för *sajoer*, d.v.s. grönsaker och en för dagens ”omväxlande kost”, t.ex. kött, fågel eller fisk. Måltidsdryck är kallt the.

När skymningen kommer ca klockan sex på kvällen är tjänsten slut. Européerna samlas i sitt klubbhus för att spela kort och lyssna på grammfon. Öl och genever kommer fram på borden. Starka drycker får inte brukas så länge solen är uppe.

Den lilla europeiska klubben består av officerarna, de europeiska underofficerarna, missionären och två plantageägare. Dagen till ära är även doktor Kawilarang på besök från en närbelägen garnison. Denne är indones, men som officer är han likställd med europé och har tillträde till klubben. Doktor Kawilarang sköter även den civila sjukvården i distriktet. Indoneserna har sin egen klubb, där underofficerarna, byskolläraren och stationsföreståndaren är tongivande. Dessa utgör en sluten medelklass som inte har något privat umgänge med de andra byborna.

När lyset släcks i byn går alla till sängs, utom vaktposterna, som patrullerar natten igenom. Efter ett vaktdygn med tvåtimmarspass följer ett vilodygn. Löjtnant Smit är på väg till sin bungalow, då han uppnås av vaktordonnansen, som berättar att telefonen inte fungerar. Det förekommer att upproriska element kapar ledningen. Löjtnanten beslutar att patrullen inställs och första troppen skall istället göra felsökning längs ledningen. Att göra något sådant nattetid är alltför farligt. För säkerhets skull beordrar han att vaktposterna skall fördubblas.

Löjtnanten tar en omväg och tittar in hos *onderluitnant* Bakkers för att informera om den brutna förbindelsen. Tillsammans tar de en öl och funderar över orsaken till avbrottet. Är det ett nedfallet träd, en enstaka illvillig individ eller är det ett förebud om ett kommande lokalt uppror? Det får morgondagen utvisa. Text: Stellan Bojerud, stellan.bojerud@telia.com, Foto: arkiv

Returadress: Kasbyvägen 8, 191 38 Sollentuna

Carel Pattyranie; en av SIS grundare

Nästa år fyller SIS 20 år! Vilken roll avsåg du att SIS skulle fylla när ni grundade SIS?

En svensk-indonesisk förening (Swedish Indonesian Society) bildades i början på 60-talet. Efter några år hamnade föreningen i glömska pga inaktivitet. Under 1989 lyckades några eldsjälvar (indoneser bosatta i Sverige och Indonesienintresserade svenska vänner) bilda Svensk-Indonesiska Sällskapet (SIS). Efter smärre ändringar accepterade SIS stadgarna som Swedish Indonesian Society hade tagit fram

Infokanten

Självständighetsfest!

En helkväll med indonesisk musik, mat och mingel med glada SIS-vänner.

Tid: fredag 29 augusti, kl 20.00

Plats: Föreningslokalen Fältöversten
Valhallavägen 148, Stockholm.

Pris: 100 kr per person

Anmälan: margareta_ap@yahoo

Gamelan

Indonesiska ambassaden planerar en kurs i gamelan-musik med start i september. Tanken är att träffas en vardagskväll i veckan under ledning av en instruktör från ambassaden.

Intresserad? Hör av dig till

ulf.schuberth@mideye.com

Boka in redan nu!

SIS's PASAR MALAM 2008

Datum & tid: 25 oktober, 12.30 – 16.00

Plats: Bolinders Plan 1

112 24 Stockholm

Entré: Sek 30:- (barn under 12 år gratis)

Mer info i nästa Sahabat eller kontakta

Anik Sundqvist, tel: 070-441 35 95

eftersom de överensstämde med SIS intentioner. Indonesiska ambassaden sponsrade med några utskick till potentiella medlemmar eftersom styrelsen inte hade ekonomiska resurserna.

Vilken roll ville ni att SIS skulle spela från början?

Vi ville att SIS skulle bli ett socialt forum där alla kan träffas under trevlig och avspänd atmosfär och göra nya bekanskap. SIS försökte locka så många som möjligt till dessa sammankomster ofta kring ett tema (kultur, musik, resmål mm) och avsluta med en god indonesisk måltid. Jag tror att sammankomsterna skapar förutsättning för kontinuitet i SIS verksamhet. Det är viktigt att så många som möjligt, både svenskar och indoneser blir medlemmar i SIS och det är önskvärt om SIS kan fylla olika behov hos medlemmarna.

Tycker du idag att SIS har fyllt det behovet?

I stort sett ja, men människor och världen förändras.

NYBÖRJARKURS I BAHASA INDONESIA!

Kursen anordnas som kamratcirkel - SIS-medlemmar - med början i september.

Kursledare: Tess Beek-Emanuelsson, som studerat vid Lunds universitet och i Indonesien. Hon har lett Bahasa-kurser sedan 2002.

Förhandsanmälan via e- post till:

nitessie@yahoo.se

(senast 15 augusti 2008)

Minsta antal deltagare: 5 personer

Gerhard Samson

Forskaren i indonesisk historia föreläser om självständighetsprocessen.

Tid: 22 september, kl 19.00

Plats: Föreningslokalen Fältöversten,
Valhallavägen 148, Stockholm

Info: margaretha_ap@yahoo.com

Humor

- Jag har så ont i magen. Kan det vara ostronen jag åt igår?
- Ja, de kanske var dåliga, men det brukar man se när man öppnar dem.
- Öppnar dem????

- Vad heter du, lille vän?
- Tom.
- Är det efter pappa?
- Nej, efter hans plånbok.

förändras. Behoven förändras också. Relationerna mellan Indonesien och Sverige fördjupas. SIS bör försöka kanalisera intresset för affärsrelationer mellan bägge länderna tex. inom miljöteknik, dricksvatten och avfallsfrågor. SIS bör också arrangera föreläsningar om Indonesien som kan väcka vidare intresse, tex skogs-, energi- och transportfrågor.

Vilken roll anser du SIS bör spela idag?

I dagsläget, med IT som ständigt utvecklas kan människor hitta och sprida information och hålla kontakt med Indonesien mycket lättare än förut. SIS måste hitta metoder att hjälpa dem som vill veta mera om Indonesien. SIS kanske kan bli en "första-hands" informationskälla eller bollplank i Sverige om Indonesien? Medlemmarna i SIS utgör ju en värdefull erfarenhet och kunskap inom flera områden. Det finns ett brett nätverk och SIS har potential att delta i olika samhällsdebatter. Och till sist, SIS bör fånga upp de "nya" indoneserna som flyttat hit samt de som studerar i Sverige.

Playgroup

Tillsammans med Sensus studieförbund har under våren SIS arrangerat en s.k. indonesisk playgroup. Målet är att ge möjligheter till barn med indonesisk anknytning bättre chanser att lära sig det indonesiska språket via sånger och lekar. Många indonesiska föräldrar i Sverige vill att barnen ska lära sig indonesiska så att dom kan kommunicera och har bra kontakter med familjen i Indonesien. Tyvärr får ingen av dessa barn möjlighet till indonesiska som hemspråk därför att det i varje kommun finns så få barn. Att enbart själv lära språk till barnen kan vara lite svårt ibland. SIS anser att detta behov kan SIS medlemmar lösa tillsammans. Nu träffas gruppen en gång i veckan, varje lördag mellan 11-14 (tom 1 juni 2008), men **from augusti blir det träffar två gånger i månaden, lördagar ojämn veckor**. Plats: Sensus Studieförbund, Medborgarhuset 3 tr. Medborgarplatsen, Stockholm. För mer info kontakta Nada nada@comhem.se.